

UNITATEA DE ÎNVĂȚARE 2

Egalitate

Ești mai egal decât mine?

2.1. Diferențe și asemănări

Sunt egal? Sunt diferit?

2.2. Povestea Vesnei

Cum am reacționa dacă acest lucru ni s-ar întâmpla nouă?

2.3. Egalitate între femei și bărbați

Cum ar trebui să tratăm femeile și bărbații?

2.4. Justiție socială

Cum ar trebui să facem față inegalităților?

UNITATEA DE ÎNVĂȚARE 2: Egalitate

Ești mai egal decât mine?

Egalitatea ca și concept recunoaște că toată lumea, indiferent de vârstă, sex, gen, religie, etnie etc., are dreptul la aceleași drepturi.

Preambulul la Declarația Universală a Drepturilor Omului începe cu cuvintele „recunoașterea demnității inerente și a drepturilor egale și inalienabile ale tuturor membrilor familiei umane constituie fundamentul libertății, dreptății și păcii în lume”. Conceptul de cetățenie nu poate fi separat de problemele de egalitate. Existența inegalităților între sau în cadrul societăților obstrucționează cetățenia efectivă. Ideea de egalitate este, prin urmare, în centrul educației pentru cetățenie democratică. Ca atare, ea trebuie să se preocupe de problema egalității și ar trebui să împuternicească indivizii să acționeze împotriva tuturor formelor de discriminare⁶.

Diversitatea implică depășirea ideii de toleranță către un respect adevărat pentru diferențe și aprecierea acestora. Este centrală pentru ideea de pluralism și multiculturalism și, ca atare, este o piatră de temelie a ECD. Prin urmare, ECD trebuie să includă ocazii de a analiza percepțiile și de a contesta părtinirea și stereotipurile. Ea trebuie să vizeze, de asemenea, asigurarea că diferența este celebrată și înglobată în cadrul comunităților locale, naționale, regionale și internaționale⁷.

În multe privințe, solidaritatea poate fi considerată ca fiind capacitatea indivizilor de a trece dincolo de propriul spațiu și de a recunoaște și de a fi dispuși să acționeze în apărarea și promovarea drepturilor celorlalți. Este, de asemenea, un obiectiv cheie al ECD în măsura în care urmărește să ofere indivizilor cunoștințele, aptitudinile și valorile de care au nevoie pentru a trăi pe deplin în cadrul comunităților lor. După cum s-a subliniat mai devreme, actele de solidaritate sunt strâns legate de ideea de acțiune. Cu toate acestea, solidaritatea este la fel de mult o mentalitate pe cât este un set de comportamente⁸.

O prejudecată este o judecată care o facem despre o altă persoană sau alte persoane, fără a le cunoaște cu adevărat. Prejudecățile pot fi negative sau pozitive. Ele sunt învățate ca parte a procesului nostru de socializare și sunt foarte dificil de modificat sau eliminat. Prin urmare, este important să fim conștienți de existența acestora.

Discriminarea poate fi practică direct sau indirect. Discriminarea directă se caracterizează prin intenția de a discrimina o persoană sau un grup, cum ar fi un birou de angajări care respinge un rrom care solicită de lucru sau o companie imobiliară care nu închiriază apartamente imigranților. Discriminarea indirectă se concentrează pe efectul unei politici sau măsuri. Ea apare atunci când o dispoziție, un criteriu sau o practică aparent neutru/ă pune o persoană sau o anumită minoritate într-un dezavantaj *de facto* în comparație cu alții. Exemplele pot varia de la o cerință minimă de înălțime pentru pompieri (care poate exclude mult mai multe femei decât bărbați care aplică), la magazinul care nu angajează persoane cu fuste lungi, sau la biroul guvernamental sau regulamentul școlar, care interzice intrarea sau prezența oamenilor care poartă basmale. Aceste reguli aparent neutre cu privire la etnie sau religie pot dezavantaja în mod disproporționat membrii unei anumite minorități sau ai unor grupuri religioase care poartă fuste lungi sau basmale⁹.

Termenul „gen” se referă la rolurile construite social de bărbați și femei care sunt atribuite acestora pe bază de sex. Rolurile de gen, prin urmare, depind de un anumit context socio-economic, politic și cultural și sunt afectate de alți factori, inclusiv rasă, etnie, clasă, orientare sexuală și vârstă. Rolurile de gen sunt învățate, și variază considerabil în interiorul culturilor și între culturi. Spre deosebire de sexul biologic al unei persoane, rolurile de gen se pot schimba¹⁰.

⁶ Din “A glossary of terms for education for democratic citizenship”, Karen O’Shea, Consiliul European, DGIV/EDU/CIT (2003) 29.

⁷ *Idem*.

⁸ *Idem*.

⁹ *Idem*.

¹⁰ *Idem*.

Drepturile economice și sociale sunt, în principal, preocupate de condițiile necesare pentru dezvoltarea deplină a individului și asigurarea unui standard de viață adecvat. Deseori denumite „a doua generație” a drepturilor omului, aceste drepturi sunt mai greu de aplicat, deoarece sunt considerate a depinde de resursele disponibile. Acestea includ drepturi, cum ar fi dreptul la muncă, dreptul la educație, dreptul la timp liber și dreptul la un standard adecvat de viață. Aceste drepturi sunt stipulate la nivel internațional în cadrul Convenției cu privire la Drepturile Economice și Sociale, care a fost adoptată de către Adunarea Națiunilor Unite în anul 1966¹¹.

Diferite persoane au diferite opinii și atitudini când vine vorba de modul în care societatea noastră trebuie să se ocupe de problemele de justiție socială. Aceste opinii și atitudini pot fi împărțite în linii mari în trei categorii:

- Darwiniștii, care simt că indivizii sunt în întregime responsabili pentru propriile lor probleme și ar trebui să fie lăsați în pace să se ocupe de ele. Ei cred că oamenii au nevoie de stimulente, astfel încât aceștia să încerce mai mult. Darwiniștii tind să stea departe de arena politicii sociale.
- Simpatizanții, care simt compasiune pentru cei care suferă și vor să facă ceva pentru a le ușura durerea. Ei consideră drepturile sociale și economice ca fiind obiective dorite ale politicii, mai degrabă decât drepturi ale omului. Acest fapt duce adesea la o abordare protectoare față de persoanele care se confruntă cu condiții sociale dificile.
- Cei care caută dreptatea, care sunt îngrijorați de faptul că oamenii sunt tratați nedrept, în mare parte ca urmare a deciziilor guvernului. Ei cred că trebuie să schimbe sistemele politice și economice, astfel încât oamenii să nu fie forțați să trăiască în sărăcie¹².

¹¹ Din “A glossary of terms for education for democratic citizenship”, Karen O’Shea, Consiliul European, DGIV/EDU/CIT (2003) 29”.

¹² Luată din “Duties sans Frontières. Human rights and global social justice”, Consiliul Internațional privind Politica Drepturilor Omului.

UNITATEA DE ÎNVĂȚARE 2: Egalitate

Ești mai egal decât mine?

Titlul lecției	Obiective de învățare	Sarcinile elevilor	Resurse	Metoda
Lecția 1: Diferențe și asemănări	Să poată explica egalitățile și diferențele dintre oameni. Să aprecieze atât egalitatea cât și diferența.	Elevii descoperă diferențe și asemănări între oameni. Elevii discută unele consecințe ale faptului de a fi diferit.	Caiete sau coli de hârtie și creioane pentru activitate individuală. Activitatea de extindere este opțională dar grupurile vor avea nevoie de coli mari de hârtie și markere dacă profesorul o folosește.	Lucru individual și în grupuri.
Lecția 2: Povestea Vesnei	Să conștientizeze prejudecățile și discriminarea din societate. Să poată înțelege punctul de vedere al victimelor discriminării.	Elevii discută un caz de discriminare și îl compară cu situația din țara lor.	Opțional, o copie fișei de lucru 2.1 pentru elevi	Lucru în grup pe bază de text.
Lecția 3: Egalitate între femei și bărbați	Să poată reacționa la situațiile de discriminare.	Elevii analizează modul în care ei și societatea în general tratează femeile.	O copie a unei povești din fișa de lucru 2.2. pentru elevi pentru fiecare grup de patru-cinci elevi.	Lucru în grupuri.
Lecția 4: Dreptate socială	Să conștientizeze discriminarea de gen din societate.	Elevii discută probleme ce țin de dreptatea distributivă. Elevii reflectă din nou la întreaga unitate.	Copii ale fișei de lucru 2.3 pentru elevi împărțite în secțiuni pentru fiecare pereche de elevi (opțional).	Lucru în perechi, gândire critică

Lecția 1

Diferențe și asemănări

Sunt egal? Sunt diferit?

Obiective de învățare	Să poată explica egalitățile și diferențele dintre oameni. Să aprecieze atât egalitatea cât și diferența.
Sarcinile elevilor	Elevii descoperă diferențe și asemănări între oameni. Elevii discută unele consecințe ale faptului de a fi diferit.
Resurse	Caiete sau coli de hârtie și pix pentru lucru individual. Activitatea de extindere este opțională dar grupurile vor avea nevoie de coli mari de hârtie și markere dacă profesorul o folosește.
Metode	Lucru individual și în grupuri. Discuție cu întreaga clasă.

Lecția

Elevii formează grupuri de patru-cinci membri. Fiecare grup are nevoie de o coală de hârtie și un pix.

Profesorul explică faptul că va adresa un număr de întrebări la care elevii trebuie să răspundă cu da sau nu. Pregătind acest lucru, elevilor li se cere să scrie literele A - R orizontal, în ordine alfabetică, lăsând spațiu suficient dedesubt. Profesorul poate face același lucru pe tablă.

Exemplu

Întrebări: A B C D E F

Răspunsuri: 1 0 1 0 1

Apoi, profesorul adresează o serie de întrebări (de la A la R) din Lista A, iar elevii își notează răspunsurile individual sub forma 1 (“da”) sau 0 (“nu”). Profesorul le spune elevilor că chiar dacă au dubii în legătură cu oricare dintre răspunsurile lor, totuși ei ar trebui să noteze răspunsul care cred că este cel mai corect.

Lista A	Lista B
A. Ești femeie?	A. Te simți întotdeauna fericit/ă?
B. Ai vizitat mai mult de o țară străină?	B. Ai unghii la degete?
C. Își plac anumite sporturi?	C. Ești capabil/ă să gândești puțin?
D. Cântă la un instrument muzical?	D. Te-a născut o mamă?
E. Ai ochi căprui?	E. Poți zbura fără să folosești niciun fel de echipamente (ca o pasăre)?
F. Ambele bunici trăiesc încă?	F. Poți trăi fără să bei nimic?
G. Porți ochelari?	G. Respiri?
H. Îți place să stai în aer liber la țară?	H. Trăiești constant sub apă?
I. Ești mai degrabă o persoană tăcută?	I. Ai vreun fel de sentimente?
J. Ești mai degrabă înalt/ă (peste medie)?	J. Ai sângele verde?
K. Ești mai degrabă o persoană tristă (peste medie)?	K. Ai căzut vreodată?
L. Răcești ușor?	L. Poți privi prin pereți?
M. Îți place să călătorești?	M. Poți comunica cu alte persoane?
N. Îți place să mergi la coafor?	N. Îți place vremea frumoasă?
O. Îți place să lucrezi la calculator?	O. Ai prefera să nu trebuiască să te întâlnești cu oameni?
P. Îți este frică de înălțime?	P. Ai limbă?
Q. Preferi maroul sau albastrul?	Q. Poți merge pe apă (ca unele insecte)?
R. Îți place să desenezi/pictezi?	R. Te simți câteodată obosit/ă?

Profesorul cere unui reprezentant din fiecare grup să scrie răspunsurile grupului la Lista A pe tablă. Profesorul solicită apoi elevilor să analizeze răspunsurile date și să le compare pe scurt cu propriile lor răspunsuri. Văd diferențe între răspunsuri? Pot rezuma unele din diferențele dintre ele?

Profesorul solicită apoi elevilor să răspundă la următoarea serie de întrebări, de data aceasta luate din Lista B. Din nou, un reprezentant din fiecare grup este rugat să scrie răspunsurile grupului pe tablă, sub literele alfabetului.

De ce este nu există aproape nicio diferență între grupuri de data asta? Profesorul întreabă elevii dacă pot adăuga mai multe lucruri pe care mare parte dintre ei le au în comun.

Pentru activitatea de extindere, profesorul oferă fiecărui grup o coală mare de hârtie și un marker. Sarcina lor este următoarea:

1. Găsiți câte trei exemple de situații în care este plăcut să fii asemănător cu alte persoane. Prezentați motivele pentru care credeți că a fi asemănător este plăcut.
2. Găsiți câte trei exemple de situații în care este plăcut să fii diferit de alte persoane. Prezentați motivele pentru care credeți că a fi diferit este plăcut.

Dacă este necesar, profesorul demonstrează modul în care un cadru al gândirii dă structură rezultatelor elevilor.

Situații în care este plăcut să fii asemănător	De ce?
a)	a)
b)	b)
c)	c)

Situații în care este plăcut să fii diferit	De ce?
a)	a)
b)	b)
c)	c)

Apoi profesorul cere grupurilor să găsească trei exemple de situații în care este neplăcut să fii diferit de alții. Și din nou, acestea ar trebui să prezinte motivele pentru care consideră că acest lucru ar putea fi valabil. Ce tipuri de sentimente creează?

Situații în care este neplăcut să fii diferit	De ce?
a)	a)
b)	b)
c)	c)

Apoi profesorul îi întreabă pe elevii ce grupuri de persoane „diferite” sunt uneori prost tratate și de către cine.

Grupuri de oameni care sunt uneori prost tratate	De către cine?
a)	a)
b)	b)
c)	c)

Profesorul cere fiecărui grup să își prezinte răspunsurile. Clasa va explora în plus drepturile care ar putea fi încălcate în cazurile prezentate. În acest scop, grupurile primesc o copie a fișei de lucru 5.2. pentru elevi: Lista drepturilor omului.

Lecția 2

Povestea Vesnei

Cum am reacționa dacă acest lucru ni s-ar întâmpla nouă?

Obiective de învățare	Să conștientizeze prejudecățile și discriminarea din societate. Să poată înțelege punctul de vedere al victimelor discriminării. Să poată reacționa la situațiile de discriminare.
Sarcinile elevilor	Elevii discută un caz de discriminare și îl compară cu situația din țara lor.
Resurse	Copii ale fișei de lucru 2.1. pentru elevi (cu întrebări) pentru fiecare elev.
Metoda	Lucru în grup pe bază de text.

Învățare conceptuală

Discriminarea este o formă răspândită de comportament în societate. Nu numai autoritățile sunt implicate în discriminare, dar și multe alte organisme și indivizi. Începând cu o poveste adevărată referitoare la discriminare, lecția le dă elevilor ocazia de a reflecta asupra propriului lor comportament.

Lecția

Profesorul poate fie să citească cu voce tare o copie a fișei de lucru 2.1. pentru elevi, fie să le dea elevilor o copie pentru a o citi singuri.

Povestea Vesnei

Vesna, o femeie romă povestește ce i s-a întâmplat:

„Am văzut în vitrina unui magazin de haine un anunț privind un post de asistentă de vânzări. Aveau nevoie decineva cu vârsta între 18 și 23 de ani. Am 19 ani, așadar m-am prezentat la magazin pentru a-i cere directoarei informații despre post. Mi-a spus să revin peste două zile întrucât nu își depuseseră candidatura suficiente persoane.

Am revenit de două ori și de fiecare dată mi s-a spus același lucru. Aproximativ o săptămână mai târziu m-am întors la magazin. Anunțul privind locul de muncă era încă afișat în vitrină. Directoarea era prea ocupată să mă vadă, însă mi s-a spus că postul fusese ocupat.

După ce am plecat din magazin, am fost atât de supărată, încât i-am cerut unei prietene care nu era de origine romă să între în magazinul respectiv și să se intereseze de post. Când a ieșit din magazin, mi-a spus că i s-a cerut să se prezinte la interviu luni.”

După ce toți elevii au auzit sau citit povestea, profesorul împarte elevii în grupuri de patru sau cinci și le solicită să discute următoarele întrebări (fișa de lucru include aceste întrebări; dacă profesorul a prezentat povestea verbal, el ar trebui să scrie întrebările pe tablă sau pe un flip chart):

1. Cum te-ai simți dacă ceea ce i s-a întâmplat Vesnei ți s-ar întâmpla ție? Cum ați reacționa dacă prietena ta ți-ar spune că a fost invitată la interviu?
2. De ce credeți că s-a purtat directorul magazinului astfel? Ați considera aceasta o formă de discriminare? De ce (sau de ce nu)?
3. Ce ar putea face Vesna în legătură cu acest lucru? Credeți că ea ar putea schimba situația? Ce ar fi putut alte persoane să facă în numele ei?
4. Vă așteptați ca legea să facă ceva în legătură cu o astfel de situație? Ce ar trebui să prevadă legea?
5. Acest lucru s-ar putea întâmpla și în țara voastră? Dacă da, care grupuri ar fi afectate?

Profesorul le cere grupurilor răspunsul lor inițial la întrebări. Acest lucru se poate realiza adresând fiecărui grup o singură întrebare sau solicitând grupurilor să dea răspunsuri scurte la mai multe întrebări.

Profesorul le spune apoi elevilor că povestea Vesnei s-a întâmplat de fapt, cu mai mult de un deceniu în urmă, și că mai târziu, când i s-a solicitat motivul pentru comportamentul său, directorul magazinului a declarat:

Răspunsul directoarei

„Am avut sentimentul că pentru Vesna va fi dificil să lucreze aici din cauza distanței pe care ar fi fost nevoită să o parcurgă în fiecare zi pentru a veni la lucru. Practic ar fi vorba despre o călătorie de 13 kilometri pentru care ar trebui să schimbe două autobuze. Este foarte dificil să se asigure funcționarea magazinului dacă personalul întârzie întotdeauna. Prefer să numesc pe cineva care să locuiască în această zonă. Persoana căreia i-am oferit postul pare foarte potrivită.”

Profesorul le spune elevilor că Convenția Europeană a Drepturilor Omului (articolul 14) prevede că: „Exercitarea drepturilor și libertăților enunțate în prezenta Convenție trebuie să fie asigurată fără discriminare pe motive de sex, rasă, culoare, limbă, religie, opinii politice sau de altă natură, origine națională sau socială, asocierea cu o minoritate națională, proprietate, naștere sau alt statut”, și că articolul 2 din Declarația Universală a Drepturilor Omului prevede astfel: „Orice persoană are dreptul la toate drepturile și libertățile proclamate în prezenta Declarație, fără nicio deosebire de niciun fel, cum ar fi rasă, culoare, sex, limbă, religie, opinie politică sau de altă natură, origine națională sau socială, proprietate,

naștere sau alt statut.” Profesorul întreabă apoi elevii ce înseamnă aceste texte în raport cu situația Vesnei. Pentru a încheia ora, profesorul le comunică elevilor modul în care povestea Vesnei s-a încheiat în realitate.

Concluzia poveștii Vesnei

„Vesna a adus cazul său în atenția unei instanțe europene speciale care aplică legislația privind discriminarea. Instanța a stabilit că a fost victima unei discriminări. Multe alte persoane care locuiau departe de magazin au fost acceptate pentru interviu. Fetei căreia i s-a oferit postul avea doar 16 ani, aparținea rasei albe și locuia la aceeași distanță de magazin ca și Vesna. Magazinul a fost obligat să îi ofere Vesnei o anumită sumă de bani pentru lezarea sentimentelor.”

Ca follow-up, profesorul le solicită elevilor să scrie o scrisoare directorului magazinului sau primarului orașului. Acesta ar trebui să îi ajute să scrie atât din punctul lor de vedere personal, cât și din punctul de vedere al Curții Europene a Drepturilor Omului. Este important ca întreaga clasă să vadă aceste scrisori, prin urmare ar putea să aibă loc și o discuție în afara orelor normale de curs.

Lecția 3

Egalitate între femei și bărbați

Cum ar trebui să tratăm femeile și bărbații?

Obiective de învățare	Să conștientizeze prejudecățile și discriminarea din societate. Să poată înțelege punctul de vedere al victimelor discriminării. Să poată reacționa la situațiile de discriminare.
Sarcinile elevilor	Elevii analizează modul în care ei și societatea în general tratează femeile din țara lor.
Resurse	O copie a poveștii din fișa de lucru 2.2. pentru elevi pentru fiecare grup. O coală mare de hârtie și marker pentru fiecare grup.
Metoda	Grupuri restrânse, discuție și prezentări.

Casetă de informații

Mai este mult până când femeile și bărbații să fie tratați în mod egal prin lege și în viața de zi cu zi. Situațiile diferite din familie, de la școală și de la muncă oferă oportunități de creștere a empatiei pentru aceste probleme și a înțelegerii referitoare la modul de a face față acestora. Această lecție este de asemenea o invitație de a modifica unele practici din clasă sau de la școală.

Lecția

Clasa este împărțită în grupuri de patru sau cinci elevi. Fiecărui grup i se dă una dintre cele trei povești date în fișa de lucru 2.2. pentru elevi. După ce elevii au terminat de citit, aceștia sunt invitați să discute întrebările date la fiecare poveste.

Profesorul conduce apoi o scurtă discuție de follow-up cu privire la fiecare poveste, cerând unui reporter din fiecare grup să dea un scurt rezumat al poveștii grupului și să prezinte rezultatele discuției de grup.

Odată ce acest lucru a fost făcut, profesorul le cere elevilor să citească tabelul și textul de pe tablă cu atenție și apoi să dea două exemple de diferențe referitoare la sex, și alte două diferențe de gen, pentru a se asigura că toți elevii înțeleg definițiile date.

Sex	Genul
Este determinat biologic	Este stabilit social
Static, nu se poate schimba	Dinamic, posibilitate de schimbare
<i>„Sexul se referă la variabilele naturale specifice bazate pe caracteristici biologice caracteristice ale femeilor, respectiv bărbaților”</i>	<i>„Genul este un concept care se referă la diferențele sociale, opuse celor biologice, dintre femei și bărbați, și care au fost învățate, se pot schimba în decursul timpului și variază semnificativ în funcție de factori istorici, culturali, geografici, religioși, sociali, economici și de tradiție.”</i>

De îndată ce se întorc în grupurile lor, elevii primesc o foaie mare de hârtie și un marker. Acum, ei discută dacă cred sau nu că școala lor promovează egalitatea de gen. Dacă sunt de acord că da, ei trebuie să dea cinci exemple care să susțină opinia grupurilor lor. În cazul în care răspunsul este „nu”, ei trebuie să enumere până la cinci lucruri care ar putea fi făcute pentru a promova egalitatea de gen în școala lor. Fiecare grup este rugat să își prezinte concluziile. Dacă profesorul dorește să extindă această activitate la activitatea de proiect, el ar trebui să invite elevii să aleagă una sau două idei și să stabilească un plan de punere a acestora în aplicare în școală. Planul ar trebui să includă obiectivul general, diferitele etape care vor fi efectuate, persoanele responsabile și un plan de timp.

Exemplu de plan

Obiectiv general:		
Ce trebuie făcut?	Cine va face acest lucru?	Când trebuie să fie gata?

Lecția 4

Dreptatea socială

Cum ar trebui să facem inegalităților?

Obiectiv de învățare	Să conștientizeze problemele legate de dreptatea socială
Sarcinile elevilor	Elevii discută problemele dreptății distributive. Elevii reflectă din nou asupra întregii unități de învățare.
Resurse	(opțional) Copii ale fișa de lucru 2.3. pentru elevi și întrebări.
Metoda	Discuție pe bază de text, lucru în perechi, gândire critică.

Casetă de informații

În societatea noastră, nu există un consens referitor la ce înseamnă cu adevărat justiția socială. Povestea folosită în această lecție are scopul de a ajuta elevii să reflecteze la principiile de bază în care justiția socială ar trebui să fie înrădăcinată, arătând în același timp complexitatea problemei.

Lecția

Profesorul le explică elevilor că le va da o poveste în patru părți iar după citirea fiecărei părți va exista o discuție. Ca o alternativă, profesorul ar putea citi povestea cu voce tare.

Profesorul împarte apoi clasa în perechi și dă fiecărei perechi partea 1 din fișa de lucru 2.3. pentru elevi. Profesorul poate fie să o citească cu voce tare, să solicite unui elev să o citească sau elevii o pot citi în liniște.

Copia profesorului: partea întâi

„S-a scurs peste o oră între momentul la care s-a dat prima alarmă și cel în care vasul de croazieră „The Queen Maddy” s-a scufundat. Astfel, pasagerii au putut să se organizeze puțin înainte de a urca în ambarcațiunile de salvare. Din cauza unei furtuni puternice, vasul s-a izbit de un tanc petrolier, ceea ce a cauzat naufragiul.

O jumătate de zi mai târziu, unele dintre ambarcațiunile de salvare au ajuns la o mică insulă stâncoasă. Avea o formă ovală, o lungime de aproximativ 1,5 km și o lățime de două ori mai mică, fiind parțial acoperită de o vegetație luxuriantă. Nu se afla nicio altă insulă la o distanță rezonabilă. Singurii locuitori ai acestei insulei erau membrii familiei Richalone care locuiau într-o vilă luxoasă pe vârful dealului și care dețineau întreaga insulă.

Cu mulți ani în urmă, această familie s-a stabilit pe insulă și nu a păstrat legătura cu lumea din afară; doar au aranjat să li se livreze lunar hrană proaspătă, combustibil și tot felul de alte bunuri necesare. Viața lor era bine organizată: își produceau singuri electricitatea de care aveau nevoie, își permiteau să cumpere suficientă hrană și băutură și aveau cu toții parte de confortul vieții moderne pe care și l-au dorit. În trecut, proprietarul fusese un om de afaceri de succes. În urma unui conflict cu autoritățile în legătură cu o problemă fiscală, s-a simțit dezamăgit de viață și s-a hotărât ca din acel moment să evite orice contact cu lumea din afară.

Proprietarul vilei a observat ambarcațiunile de salvare care au ancorat pe frumoasa sa insulă și s-a apropiat de naufragiați.”

Profesorul explică apoi că prima întrebare la care elevii trebuie să se gândească este dacă, în opinia lor, proprietarul insulei este moralmente obligat să permită acestor persoane să rămână pe insula lui. În scopul de a ajuta elevii să ajungă la o concluzie, profesorul va citi cu voce tare un număr de declarații (enumerate mai jos), și fiecare pereche va trebui să decidă cu ce afirmație(ii) este de acord și de ce. Elevii discută în perechi și notează răspunsurile lor.

- A. Proprietarul poate refuza să permită naufragiaților să stea pe insula lui.
- B. Proprietarul poate refuza să permită naufragiaților să stea pe insula lui, atâta timp cât le oferă alimente și băuturi necesare.
- C. Proprietarul poate refuza să permită tuturor celor care nu sunt capabili de a plăti (cu bani, bijuterii sau prin muncă) să rămână pe insula lui.
- D. Proprietarul trebuie să permită oamenilor să stea pe insula lui, atâta timp cât este necesar. Naufragiații au obligația morală de a respecta intimitatea și bunurile proprietarului.
- E. Proprietarul trebuie să permită accesul necondiționat al naufragiaților pe insulă și trebuie să îi considere co-proprietari.

Profesorul poate primi feedback de la clasă, de exemplu punând întrebări cum ar fi „Câți dintre voi au ales declarația A?” „Câți au ales declarația B?” „De ce?”

Apoi, profesorul distribuie partea a doua a poveștii.

Copia profesorului: partea a doua

„Proprietarul insulei s-a hotărât să le permită naufragiaților să rămână o anumită perioadă. S-a așteptat ca aceștia să îi plătească pentru serviciile sale și hrana folosită din rezervele deținute de el. Atâta timp cât în ambarcațiunea lor rămăsese suficientă mâncare, nu a fost de acord să le vândă nimic.

Erau 13 naufragiați. Victor, soția sa însărcinată Josepha, și cei doi copii ai lor (în vârstă de 3 și 7 ani). Abramovitch, în vârstă de 64 de ani, era un prosper negustor de bijuterii. Era cel mai în vârstă membru al grupului și nu avea nici rude, nici prieteni. Avea la el o colecție de inele de aur, diamante și alte bijuterii valoroase. John, Kate, Leo și Alfred erau patru prieteni puternici, sănătoși și foarte iscusiți. Locuiseră împreună într-o locuință socială pe care au amenajat-o singuri.

Maria, avocată care lucra cu jumătate de normă la o universitate, putea să se deplaseze foarte greu din cauza problemelor la piciorul și șoldul stâng (urmarea unui accident). Era însoțită de Max, asistentul său de la universitate cu care călătorea în SUA pentru a ține un discurs la o conferință și a discuta cu un editor despre publicarea unei cărți. Ambii erau specialiști în drept penal, însă nu erau prea îndemânatici. Și nu în ultimul rând, Marko și prietena sa Vicky, ambii membri ai echipajului care, în ultimul moment, au luat cu ei cât de mult au putut din depozitul navei: conserve, biscuiți, ulei și tigăi. Toți naufragiații aveau ceva bani la ei, însă șeful echipajului, Marko, avea la el o sumă foarte mare pe care o furase dintr-un apartament din ultimul port în care acostase.

Pe insulă se afla un adăpost mic și vechi pe coasta unui deal situată foarte aproape de mare. Nu avea decât o cameră care putea oferi condiții primitive de adăpost pentru doi sau trei oameni.”

Profesorul explică apoi că fiecare pereche trebuie să decidă cine, în opinia lor, ar trebui să aibă permisiunea de a utiliza adăpostul. Profesorul citește cu voce tare următoarele afirmații și solicită elevilor să discute în perechi cu ce afirmație(ii) sunt de acord, de ce și dacă au o altă soluție:

- A. Femeia gravidă și copiii.
- B. Cei patru prieteni tineri, care sunt singurii în măsură să îl renoveze.
- C. Negustorul de bijuterii, care plătește pentru adăpost (prin urmare, permițând celorlalți să cumpere ceva de mâncare).
- D. Șeful echipajului și prietena lui, cu condiția ca aceștia să împartă hrana lor cu restul oamenilor.
- E. Avocata, care este capabilă să acționeze ca mediator și să soluționeze disputele dintre naufragiați.

După ce raportează la rândul lor, se distribuie următoarea parte a poveștii.

Copia profesorului: Partea a treia

„De asemenea, naufragiații au trebuit să hotărască ce trebuie să facă cu rezervele de hrană pe care le luase cu el șeful echipajului și pe care nu intenționa să le împartă cu ei. În realitate, dacă le-ar fi împărțit, ar fi însemnat că șansele de supraviețuire ale lui și prietenei lui să se reducă foarte mult.”

Acum perechile sunt rugate să se gândească cine ar trebui să primească hrană din proviziile navei. Profesorul citește din nou afirmațiile și solicită perechilor să discute și să decidă cu care dintre afirmație(ii) sunt de acord, de ce și dacă văd o altă soluție.

- A. șeful echipajului trebuie să aibă permisiunea de a păstra mâncarea pentru sine și prietena lui.
- B. alimentele disponibile ar trebui să fie distribuite în mod egal tuturor naufragiaților.
- C. produsele alimentare disponibile ar putea fi cumpărate de către cel care oferă cel mai mare preț. (cu bani, bunuri sau servicii).

După ce raportează la rândul lor, se distribuie ultima parte a poveștii.

Copia profesorului: partea a patra

În perechi, elevii discută în legătură cu cine ar trebui să ceară mâncare de la proprietar și cum ar trebui făcut acest lucru.

„Naufrațiații au hotărât că mâncarea trebuie să fie împărțită, fără a se plăti nimic în schimb. L-au forțat pe Marko să le dea proviziile lui, făcând apel la sentimentul datoriei morale. După aproape o săptămână nu mai rămăsese niciun fel de mâncare, iar singura soluția era să obțină hrană de la proprietarul vilei.”

Apoi, profesorul citește următoarele afirmații și întreabă cu care dintre afirmație(ii) sunt de acord, de ce și dacă văd o altă soluție.

- A. Fiecare persoană ar trebui să negocieze în mod individual condiții comerciale cu proprietarul (plata cu bani, bijuterii sau prin muncă). În acest caz, familia cu copii și avocata și asistentul său, în special, vor avea probleme.
- B. Toate resursele disponibile (bijuterii, bani) ar trebui împărțite de toți oamenii, indiferent de proprietarul inițial. Alimentele cumpărate în acest mod ar trebui distribuite în mod egal. Apoi, ar putea fi cumpărate alimente suplimentare, în mod individual, în schimbul muncii.
- C. La fel ca la B, dar se așteaptă ca toată lumea să muncească în măsura în care este capabil, și să împartă alimentele pe care le-a câștigat astfel.
- D. Negustorul de bijuterii are permisiunea de a cumpăra tot ce proprietarul este gata să vândă și să îi „ajute” pe ceilalți cu pachete cu alimente.

După ce raportează la rândul lor, profesorul poate conduce o discuție în clasă pentru a ajuta elevii să aplice povestea la lumea reală:

Recunoașteți situații similare în societatea noastră?

- A. ... în vecinătatea sau familia voastră?
- B. ... în țara voastră?
- C. ... la scară globală?

Ce situații efective pe care le cunoașteți vă surprind pentru că sunt nedrepte în ceea ce privește distribuirea de alimente, apă, adăpost etc.?

- A. ... în vecinătatea sau familia voastră?
- B. ... în țara voastră?
- C. ... la scară globală?

De ce?

La sfârșitul acestei lecții, trebuie să existe o discuție despre conceptul de bază al acestei unități de învățare. Profesorul ar putea decide să adauge o lecție suplimentară. La început, profesorul ține o scurtă prelegere folosind informațiile de bază referitoare la egalitate și diversitate din această unitate de învățare. El ar putea chiar să pregătească un material didactic referitor la diferite definiții. Elevii vor reflecta apoi asupra celor patru lecții în grupuri restrânse: Ce au discutat? Ce au învățat? Ce întrebări noi au conștientizat? Ei vin cu sugestii referitoare la modul de a reacționa la situațiile de inegalitate din propriile lor vieți.

Fișa de lucru 2.1 pentru elevi

Povestea Vesnei

Vesna, o femeie romă povestește ce i s-a întâmplat:

„Am văzut în vitrina unui magazin de haine un anunț privind un post de asistentă de vânzări. Aveau nevoie de cineva cu vârsta între 18 și 23 de ani. Am 19 ani, așadar m-am prezentat la magazin pentru a-i cere directoarei informații despre post. Mi-a spus să revin peste două zile întrucât nu își depuseseră candidatura suficiente persoane.

Am revenit de două ori și de fiecare dată mi s-a spus același lucru. Aproximativ o săptămână mai târziu m-am întors la magazin. Anunțul privind locul de muncă era afișat în vitrină. Directoarea era prea ocupată să mă vadă, însă mi s-a spus că postul fusese ocupat.

După ce am plecat din magazin, am fost atât de supărată, încât i-am cerut unei prietene care nu era de origine romă să între în magazinul respectiv și să se intereseze de post. Când a ieșit din magazin, mi-a spus că i s-a cerut să se prezinte la interviu luni.”

Întrebări

1. Cum te-ai simți dacă ceea ce i s-a întâmplat Vesnei ți s-ar întâmpla ție? Cum ai reacționa dacă prietena ta ți-ar spune că a fost invitată la interviu?
2. De ce crezi că s-a purtat directorul magazinului astfel? Ai considera aceasta o formă de discriminare? De ce (sau de ce nu)?
3. Ce ar putea face Vesna în legătură cu acest lucru? Credeți că ea ar putea schimba situația? Ce ar fi putut alte persoane să facă în numele ei?
4. Vă așteptați ca legea să facă ceva în legătură cu o astfel de situație? Ce ar trebui să prevadă legea?
5. Acest lucru s-ar putea întâmpla și în țara ta? Dacă da, care grupuri ar fi afectate?

Fișa de lucru 2.2 pentru elevi

Bărbați și femei: povestea

Povestea 1

„Mi s-a întâmplat de mai multe ori. După cină, mama se așteaptă ca toți copiii ei să ducă farfuriile și castroanele în bucătărie, să curețe masa, să spele vasele, să se asigure că totul este pus la loc în dulapul din bucătărie și că este ordine și curățenie în toată bucătăria. Din nou, cei doi frați ai mei care deși sunt mai mari decât mine, mi-au spus că treaba asta nu este pentru ei și că eu trebuie să o fac, doar pentru că sunt fată. De data asta nu am protestat pentru că eram foarte supărată. M-am plâns tatălui meu care mi-a spus că nu strică să am puțină practică și că lucrul acesta înseamnă o pregătire bună pentru a deveni soție casnică.”

Întrebări

1. Vă puteți imagina că acest lucru se întâmplă în familia voastră?
2. Imaginați-vă că sunteți această fată: ce ați vrea să spuneți fraților voștri? Și tatălui vostru?
3. Sunteți de acord cu textul de la art. 1 din Declarația Universală a Drepturilor Omului? Cum se aplică acesta la povestea de mai sus?

“Toate ființele umane se nasc libere și egale în demnitate și în drepturi”.

Povestea 2

„Șase băieți stăteau în jurul meu în curtea școlii. Se uitau cu toții fix la mine și mă tachinau. Spuneau astfel: „Băieți, sunteți sigur că este fată? Ce-ar fi să examinăm acest aspect mai amănunțit?” Apoi, unul dintre ei s-a apropiat de mine, încercând să mă atingă. Însă în acel moment directorul școlii a intrat în curte, iar băieții au plecat.”

Întrebări

1. Vă puteți imagina că acest lucru se întâmplă în școala voastră sau în apropierea acesteia? Dați exemple.
2. Imaginați-vă că sunteți această fată – ce le-ați spune acestor băieți?
3. Imaginați-vă că un alt băiat a văzut ce s-a întâmplat de la distanță. Ar fi trebuit să intervină? De ce/de ce nu? Cum ar fi putut să facă acest lucru?
4. Considerați ce s-a întâmplat ca fiind „hărțuire sexuală” conform următoarei definiții?

„Hărțuirea sexuală reprezintă orice comportament care prin cuvinte, acțiuni sau efect psihologic de natură sexuală prin intenție sau rezultat, aduce atingere demnității unei persoane sau generează intimidare, ostilitate sau situații umilitoare, amenințătoare sau similare și care este motivat de apartenența la celălalt sex sau de manifestarea unei orientări sexuale diferite și care înseamnă pentru victimă un comportament nepotrivit de natură fizică, verbală, sugestivă sau de altă natură.”

Povestea 3

„Eram o ingineră tânără și mi-am depus candidatura pentru postul de director de mentenanță la o fabrică de materiale de construcții. Am fost invitată să particip la testele generale, tehnice și psihologice, împreună cu alte 24 de persoane, toți candidații, în afară de mine, fiind bărbați. După această fază au fost selectate cinci persoane pentru un interviu cu directorul general. Deși după susținerea testelor m-am clasat a treia, nu am fost una dintre aceste cinci persoane (Am obținut această informație în mod extrem de confidențial, de la un prieten care lucra în departamentul de personal). Fără a menționa această informație, am încercat să îl contactez pe directorul general. Când am discutat cu el, l-am întrebat dacă au ținut cont de faptul că

sunt femeie. A negat, însă a spus că trebuie recunoscut faptul că deseori femeile rămân însărcinate după câțiva ani, iar pentru anumite posturi acest aspect creează probleme de continuitate. De asemenea, a precizat că un astfel de post ar fi destul de dificil pentru o femeie, întrucât toți muncitorii din echipa tehnică sunt bărbați și se poartă destul de brutal. Trebuie să mă consider norocoasă că nu am fost selectată.”

Întrebări

1. Vă puteți imagina că acest lucru se întâmplă într-o companie din regiunea voastră?
2. Imaginați-vă că sunteți această femeie: ce ați vrea să spuneți directorului general?
3. Credeți să directorul general acționează în acest caz împotriva legii din țara voastră? Dacă da, cum ați dovedi acest lucru?

„Toate formele de discriminare pe motiv de gen în cadrul procesului de ocuparea a forței de muncă, publicare a posturilor vacante, procedurilor de selecție, angajare și concediere contravin prevederilor legii.”

Fișa de lucru 2.3 pentru elevi

Naufragiul

Partea unu

„S-a scurs peste o oră între momentul la care s-a dat prima alarmă și cel în care vasul de croazieră „The Queen Maddy” s-a scufundat. Astfel, pasagerii au putut să se organizeze puțin înainte de a urca în ambarcațiunile de salvare. Din cauza unei furtuni puternice, vasul s-a izbit de un tanc petrolier, ceea ce a cauzat naufragiul.

O jumătate de zi mai târziu, unele dintre ambarcațiunile de salvare au ajuns la o mică insulă stâncoasă. Avea o formă ovală, o lungime de aproximativ 1,5 km și o lățime de două ori mai mică, fiind parțial acoperită de o vegetație luxuriantă. Nu se afla nicio altă insulă la o distanță rezonabilă. Singurii locuitori ai acestei insulei erau membrii familiei Richalone care locuiau într-o vilă luxoasă pe vârful dealului și care dețineau întreaga insulă.

Cu mulți ani în urmă, această familie s-a stabilit pe insulă și nu a păstrat legătura cu lumea din afară; au aranjat să li se livreze lunar hrană proaspătă, combustibil și tot felul de alte bunuri necesare. Viața lor era bine organizată: își produceau singuri electricitatea de care aveau nevoie, își permiteau să cumpere suficientă hrană și băutură și aveau cu toții parte de confortul vieții moderne pe care și l-au dorit. În trecut, proprietarul a fost un om de afaceri de succes. În urma unui conflict cu autoritățile în legătură cu o problemă fiscală, s-a simțit dezamăgit de viață și s-a hotărât ca din acel moment să evite orice contact cu lumea din afară.

Proprietarul vilei a observat ambarcațiunile de salvare care au ancorat pe frumoasa sa insulă și s-a apropiat de naufragiați.”

Partea doi

„Proprietarul insulei s-a hotărât să le permită naufragiaților să rămână o anumită perioadă. S-a așteptat ca aceștia să îi plătească pentru serviciile sale și hrana folosită din rezervele deținute de el. Atâta timp cât în ambarcațiunea lor rămăsese suficientă mâncare, nu a fost de acord să le vândă nimic.

Erau 13 naufragiați. Victor, soția sa însărcinată Josepha, și cei doi copii ai lor (în vârstă de 3 și 7 ani). Abramovitch, în vârstă de 64 de ani, era un prosper negustor de bijuterii. Era cel mai în vârstă membru al grupului și nu avea nici rude, nici prieteni. Avea la el o colecție de inele de aur, diamante și alte bijuterii valoroase. John, Kate, Leo și Alfred erau patru prieteni puternici, sănătoși și foarte iscusiți. Au locuit împreună într-o locuință socială pe care au amenajat-o singuri.

Maria, avocată care lucra cu jumătate de normă la o universitate, putea să se deplaseze foarte greu din cauza problemelor la piciorul și șoldul stâng (urmarea unui accident). Era însoțită de Max, asistentul său de la universitate cu care călătorea în SUA pentru a ține un discurs la o conferință și a discuta cu un editor despre publicarea unei cărți. Ambii erau specialiști în drept penal, însă nu erau prea îndemânatici. Și nu în ultimul rând, Marko și prietena sa Vicky, ambii membri ai echipajului care, în ultimul moment, au luat cu ei cât de mult au putut din depozitul navei: conserve, biscuiți, ulei și tigăi. Toți naufragiații aveau ceva bani la ei, însă șeful echipajului, Marko, avea la el o sumă foarte mare pe care o furase dintr-un apartament din ultimul port în care a fost chemat.

Pe insulă se afla un adăpost mic și vechi pe coasta unui deal situată foarte aproape de mare. Nu avea decât o cameră care putea oferi condiții primitive de adăpost pentru doi sau trei oameni.”

Partea trei

„De asemenea, naufragiații au trebuit să hotărască ce trebuie să facă cu rezervele de hrană pe care le luase cu el șeful echipajului și pe care nu intenționa să le împartă cu ei. În realitate, dacă le-ar fi împărțit, ar fi însemnat că șansele de supraviețuire ale lui și prietenei lui să se reducă foarte mult.”

Partea patru

„Naufragiații au hotărât că mâncarea trebuie să fie împărțită, fără a se plăti nimic în schimb. L-au forțat pe Marko să le dea proviziile lui, făcând apel la sentimentul datoriei morale. După aproape o săptămână nu mai rămăsese niciun fel de mâncare, iar singura soluția era să obțină hrană de la proprietarul vilei.”